

Inbreng Netbeheer Nederland Commissiedebat Verduurzaming Industrie 15 mei 2024

Op 15 mei vindt het Commissiedebat Verduurzaming Industrie plaats. De industrie is belangrijk voor Nederland en de verduurzaming hiervan is een complexe én noodzakelijke opgave. De regering zet in op een liever groen hier dan grijs elders strategie, waarmee industriebedrijven in Nederland ondersteund worden bij de verduurzaming. De energie-infrastructuur is een belangrijke randvoorwaarde, zonder goede energie-infrastructuur kunnen bedrijven in Nederland niet verduurzamen of bedrijfsprocessen uitbreiden. Een betrouwbare en betaalbare energievoorziening is essentieel voor burgers en bedrijven en daarmee voor het toekomstige verdienvermogen van Nederland.

Zorg voor een programmatische aanpak voor energie-infrastructuur

Verduurzaming van de industrie vergt nieuwe infrastructuur voor elektriciteit en waterstof. De netbeheerders staan aan de lat voor het aanleggen van deze randvoorwaardelijke energie-infrastructuur, zodat bedrijven in Nederland kunnen ondernemen én zodat keuzes voor verduurzaming mogelijk zijn. Hierbij zijn verschillende zaken van belang.

- Energie-infrastructuur wordt voor de lange termijn aangelegd, wat betekent dat de netbeheerders vooruit moeten kunnen kijken naar de energievraag en energiedrager(s). Het goed op elkaar aansluiten van planningen – oftewel een programmatische aanpak – is van groot belang voor de realisatie van energie-infrastructuur. Hoe eerder vraag en aanbod bekend zijn, hoe eerder netbeheerders de benodigde infrastructuur kunnen aanleggen. De cluster-energiestrategieën spelen een belangrijke rol in het verschaffen van inzicht in ontwikkeling van energievraag en -aanbod.
- Een programmatische aanpak vraagt om keuzes, zoals een scherpe strategie om te bepalen welke industrie in Nederland behouden moet blijven. Voor welke energie-intensieve basisindustrie is er plaats in het Nederland van 2050? Deze keuzes hebben impact op het systeem en de benodigde energie-infrastructuur. Zonder gericht beleid is de planbaarheid gering, wordt de transitie vertraagd en is de kans groter dat bedrijven vertrekken.
 - o Hierbij is het belangrijk om te benadrukken dat er een onderscheid is tussen de vijf industrieclusters van de energie-intensieve industrie (Rotterdam, Noordzeekanaalgebied, Chemelot, Zeeland) en voor de zogenaamde decentrale industrie (cluster 6, met veelal maakindustrie). Voor alle clusters geldt dat gericht beleid noodzakelijk is, maar de oplossingen die benodigd zijn voor cluster 6 zijn anders dan voor de vijf bovengenoemde clusters. De netbeheerders roepen op om ook hier energieplanologie leidend te laten zijn. Onderdeel daarvan is onderzoeken of en welke CES 6 bedrijven toegang kunnen krijgen tot de landelijke waterstofinfrastructuur.
 - o Keuzes en beslissingen over welke energiedrager waar wordt ingezet zijn cruciaal voor de ontwikkeling van energie-infrastructuur. Er moet zo snel mogelijk nagedacht en bepaald worden welke energiedrager waar ingezet wordt (elektriciteit, waterstof, groen gas), op welk moment deze beschikbaar moet zijn, en voor wie. Op landelijk niveau moeten deze keuzes landen in het Nationaal Programma Energiesysteem, op provinciale niveau in de energievisies en ook op het gemeentelijk niveau is het essentieel dat er keuzes gemaakt worden.
- Vroegtijdige ruimtereserveringen en snelle vergunningverlening zijn van groot belang voor netbeheerders om de energie-infrastructuur tijdig gereed te hebben. De fases van het vinden van ruimte en het vergunningstraject maakt zeker 75% van de doorlooptijd van een project uit. Wanneer dit kan worden versneld, is er echt winst te boeken.

- De snelheid van ons werk wordt o.a. geremd door *stikstof*. Netbeheerders maken tijdrovende stikstofberekeningen en het is vaak onzeker of we de vergunningen krijgen. Daardoor ontstaat een domino-effect aan vertragingen in andere sectoren. Zonder een elektriciteitsverbinding geen verduurzaming (en daaraan gekoppelde stikstofreductie) van bedrijven en industrie. De netbeheerders zijn blij met het besluit van de minister om naar aanleiding van het OSES (Onderzoek Samenhang Energietransitie en Stikstof) onderzoeksrapport te verkennen of een brede aanpak – waarin de natuurvergunning voor een groot aantal projecten in één keer wordt verzorgd – juridisch haalbaar is. Het is van belang dat hier zo snel mogelijk uitsluitsel over komt, zodat vertragingen voor netbeheerders zoveel als mogelijk worden beperkt.

Zorg dat de overheid wederkerigheid t.a.v. energie-infrastructuur bij de maatwerkafspraken kan nakomen

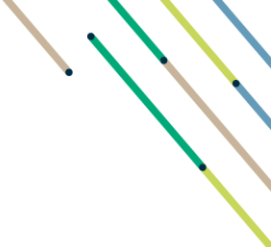
De netbeheerders hebben zorgen bij de onomkeerbare verplichting die de overheid aangaat ten aanzien van energie-infrastructuur. Er is op dit moment geen instrument waarbij de overheid de energie-infrastructuur behorend bij een uiteindelijk bindende maatwerkafpraak kan afdwingen/borgen.

- Dat roept de vraag op of de overheid de wederkerigheid kan invullen. Hoewel de energie-infrastructuur behorend bij de eerdergenoemde vijf industrieclusters wél opgenomen staat in het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK) – en de netbeheerders elke dag hard werken aan de uitbreiding van energie-infrastructuur – betekent dit niet automatisch dat energie-infrastructuur benodigd voor een maatwerkbedrijf gerealiseerd kan worden binnen de tijdslijn die gewenst is. Er zijn geen juridische gronden om maatwerkbedrijven voorrang te geven ten opzichte van andere investeringen en klanten.
- Het is voor de netbeheerders van groot belang dat de haalbaarheid van energie-infrastructuur in de maatwerkafspraken goed wordt meegenomen en beoordeeld.

Houd nettarieven zuiver en onderzoek – voor een goede Europese concurrentiepositie – de betaalbaarheid van het volledige energiesysteem

In een recent onderzoek van E-bridge, in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat wordt een vergelijking gemaakt tussen de kosten voor elektriciteit in Nederland, België, Duitsland en Frankrijk. Uit het onderzoek blijkt dat het vestigingsklimaat van Nederland op het gebied van energie op dit moment niet goed is. Een onderdeel hiervan zijn de nettarieven, die in Nederland wat hoger liggen dan in de ons omringende landen. Echter laat het onderzoek ook zien dat het verschil in kosten voornamelijk zit in de weggevallen (belasting)voordelen voor de Nederlandse industrie. In de andere onderzochte landen zijn dit soort voordelen nog in stand. Wat betekent dit volgens de netbeheerders?

- Het is van belang om efficiënt gebruik van het net te stimuleren zodat er meer mogelijk is met de schaarse netcapaciteit, waardoor bijvoorbeeld meer woningbouw kan worden aangesloten. Met de juiste tariefssystematiek kan efficiënt gebruik van het net beloond worden met lagere tarieven.
- Om netoptimale oplossingen voor zoveel mogelijk bedrijven toegankelijk te maken, dient er meer ondersteuning beschikbaar te komen vanuit energieadviseurs. Het amendement Erkens c.s (36 410 XIII-20) dat uw Kamer heeft aangenomen is hiertoe een goed begin, voor de lange termijn is verder opschaling hiervan nodig.
- De netbeheerders pleiten ervoor om nettarieven zuiver te houden, zoals ook in Europese wetgeving is vastgelegd. De hoogte van de nettarieven worden bepaald door de ACM, die toeziet op naleving van wettelijke uitgangspunten: kostendekkend, kostenreflectief, non-discriminair en transparant. De netbeheerders vinden dat vastgehouden moet worden aan deze uitgangspunten. Daarnaast dragen nettarieven bij aan de veiligheid en flexibiliteit van het net. Samen met de ACM en marktpartijen werken netbeheerders hard aan de ontwikkeling van tariefstructuren die gebruikers belonen voor efficiënt netgebruik.
- Nettarieven moeten daarom niet gebruikt worden voor beleidsdoelstellingen zoals industrie- of inkomenspolitiek of stimulering van specifieke technologieën, zoals ook benoemd door

toezichthouder ACM. Hiervoor bestaan andere instrumenten om bijvoorbeeld een onrendabele top te subsidiëren.

- Belastingvrijstellingen of steun aan bepaalde bedrijven leiden tot hogere kosten voor andere gebruikers. Bovendien kan het (indirect) subsidiëren van elektriciteitsnettarieven tot een prikkel leiden voor elektrificatie, waardoor alternatieven als groen gas, waterstof of warmtenetten minder aantrekkelijk worden en de maakbaarheid afneemt.
- De netbeheerders bepleiten de discussie over betaalbaarheid breder te voeren dan alleen over gelijkwaardige nettarieven. Onderzoek – voor een verbetering van de concurrentiepositie van de industrie – de betaalbaarheid van het volledige energiesysteem.